Hodnocení diplomové práce

Vojtěch Hlaváček
Through unsaturated soil

S Vojtěchem Hlaváčkem jsem se seznámil až po jeho příchodu do našeho Ateliéru figurálního sochařství a medaile před třemi lety. Už u magisterských přijímaček nás v intermediálním ateliéru zaujala jeho až strohá, převážně materiálová instalace. Výkladec s nainstalovaným drobným reliéfem myši v silně lapidárním provedení. Nepřišel jako student bez předchozí zkušenosti, ale jako autor, který už měl za sebou delší, a ne zcela přímou cestu přes scénografii, Plzeň, sochařství na UMPRUM u Dominika Langa a vlastní, silně usazenou pracovní praxi na hraně architektury, designu, scénografie a volného umění. Nejde o životopisnou poznámku bokem, ale o podstatnou věc. Právě tahle trochu komplikovaná trajektorie vysvětluje, proč jeho práce nevzniká jako jedna socha, jeden objekt nebo jeden obraz, ale jako prostředí složené z více režimů uvažování.

U Vojty bylo od začátku patrné, že ho nezajímá pouze objekt jako izolovaná věc. Zajímá ho objekt v situaci. Objekt jako součást prostoru, jako funkční prvek, jako kulisa, jako fragment příběhu, jako konstrukce, jako věc k použití i jako věc k pozorování. Je to silné a poctivé a zároveň i trvalé riziko. Když se autor pohybuje mezi tolika polohami, může mu z toho snadno vylézt univerzální vysvětlení všeho. V určitém smyslu jako _ „zakopnu o bednu a popíšu vesmír“. Pohyb mezi volným uměním, designem, architekturou a zakázkou sám o sobě ještě není téma. Je to situace. Téma vzniká až ve chvíli, kdy je tato situace přesně zpracovaná, sevřená, nutná a vlastně i osobní. A to se Vojtovi vcelku daří, zvláště ve chvíli, kdy se mu do jeho místy až odměřené a kalkulované objektové fikce dostane třeba ta podivně tancující myš.

Diplomová práce *Through unsaturated soil* je podle mne touto situací velmi dobře „postižená“. Vojtěch vytvořil prostorovou instalaci, která není určená jen k prezentaci jednotlivých artefaktů ani k prostému předvedení osobní autorské pozice. Je to dočasně vystavěné prostředí, jakási strohá reinkarnace Segalovské inscenace bez jakékoliv centrální figury, nepočítáme-li opodál stojícího autora, ovšem v roli pozorovatele. Déjà vu známého prostředí, ve kterém se mísí architektura, nalezený materiál, sklo, světlo, reliéf, popruhy, dřevo, patina a více či méně přiznaná konstrukce. Evidentní autorský dotyk se tu potkává s materiály, jichž se už dříve dotýkal někdo jiný, nebo naopak s materiály téměř bez paměti.

Z odstupu instalace funguje jako obraz. Při přiblížení se rozpadá na jednotlivé segmenty, materiálové i osobní příběhy a pracovní rozhodnutí. Jeviště, ale bez laciného scénografického efektu. Je to způsob, jak Vojta přemýšlí. Nejdřív rám, potom detail, potom znovu celek, a přitom to všechno v jednom kroku.

Důležitá je i fyzická kvalita instalace. Umí pracovat s měřítkem, s konstrukcí, s technickým detailem a s tím, co bych nazval materiálovou přesvědčivostí. V jeho práci není cítit předstírání procesu. Ty věci jsou opravdu udělané, navíc s chutí. Mají za sebou rozhodování, pokusy, omyly, přesuny a praktickou zkušenost. Když k sobě lepí jednotlivé vrstvy rámu nebo opatlává spáry tmelem, asfaltuje, může to na první pohled vypadat zbastleně, ale není. Je to přesně ten typ pracovního zásahu, který u něj není chyba, ale přiznaný způsob stavby. Popruh už není jen zavěšení. Police už není jen nosná deska. Nalezený kus materiálu není jen efektní patina. Hřebík není jen hřebík. V nejlepší poloze Vojtěch dokáže z těchto téměř samozřejmých věcí vytvořit vztahový systém, který drží prostor pohromadě. Vůně asfaltu v polích.

Totéž platí i o systému nenápadně implantovaných osobních narativů. Jsou přítomné v textu i v objektové instalaci. Motiv staré hájovny, hřebíků, fermeže, oprav, uchovávání a nenápadného vrstvení času. V textu je to možná až příliš vyprávěné, ale v práci samotné je ten motiv přesný. Hřebík jako spojovací materiál, jako oprava, jako mezigenerační element, jako drobná věc, která přežila změny vkusu i režimů, je dobrý motiv právě proto, že není velký. Není to symbol. Je to konkrétní věc.

Podobně funguje reliéfní a obrazová rovina práce. Scéna osamělé benzínové pumpy, zajíc v noci, autobus, pumpař za kasou, lightbox, odraz měsíce v kaluži. Obrazy, které nepotřebují být přetížené výkladem. Stačí je přesně zasadit a nechat působit. Scéna, která je na první pohled skoro banální, ale pod ní je možné vnímat chvění. Není to prohlášení o realitě, paměti nebo současné společnosti. Prostě to je.

Textová část diplomové práce má za mě vhodně zvolenou formu rozhovoru se sebou samým. Sedí to k autorově situaci, protože jeho práce skutečně vzniká mezi různými polohami. Mezi volnou tvorbou a zakázkou, mezi osobní vzpomínkou a veřejným prostorem, mezi objektem a funkcí. Oba hlasy v rozhovoru by podle mě mohly být ještě odlišnější. Mohly by víc rozehrát polaritu vlastní osobnosti, víc se mezi sebou hádat, víc to opepřit, a ne pouze vysvětlovat. Ale samozřejmě, jde spíš o autorský statement. Je srozumitelný a práci dostatečně obhajuje. Nejlepší je text ve chvílích, kdy přestane mluvit obecně o „praxi“ a začne prostě mluvit o konkrétních věcech: o hřebíku, hájovně, zajíci, benzínce, skle, popruhu, polici, práci mimo galerii.

Moje hlavní výhrada, i když bych měl možná spíš použít slova jako „dráždí“ nebo „provokuje“, se týká určité až přetažené kultivované kontroly. Vojtěch umí věci komponovat, rámovat, spojovat, technicky řešit a držet v profesionální poloze. To je velká výhoda až do momentu, kdy se z toho stává příliš bezpečný systém. Práce potom může působit jako dobře vystavěná scéna, ve které je všechno přesně na svém místě, ale která se někdy bojí vlastního vnitřního konfliktu. Pokud to ovšem není záměr. Pokud autor nechce diváka vyrajbovat až do momentu, kdy má chuť do toho řádně prásknout. Připomíná mi to obrazy zařízených domků z padesátých let minulého století na testovacím atomovém odpališti, kde ovšem netušíte, že to tam za chvíli bouchne.

U Vojty bych osobně do budoucna považoval za důležité nebát se víc narušit vlastní kontrolu. Ne ve smyslu efektního chaosu, ale ve smyslu většího tlaku na nutnost a vlastní osobnost. A jsme opět zpět u té podivně stepující myši či zajíce, který už svým zpracováním zvláštně vstupuje do našeho žitého prostoru.

Diplomová práce je zralá, řemeslně i prostorově zvládnutá a vnitřně logická. „Baví mě“. Vibruje. Není to ukázka možností, ale poměrně přesné shrnutí situace, autorsky popsané i ne zcela postižitelné. Není to obhajoba vlastní zaměstnatelnosti. V jeho případě se existenční a pracovní rovina přirozeně propisuje do formy práce. Není to dodatek. Je to součást jeho autentického uvažování.

Vojtěch Hlaváček předkládá komplexní objektovou instalaci, která přesvědčivě propojuje objekt, prostor, materiál, prostorové a situační myšlení, volnou tvorbu a zkušenost s konkrétní realizací. Některé věci a slova bych nechal méně uhlazené, ale to rozhodně není výtka. Spíš moje projekce do jeho autorského a již zcela svébytného uvažování.

Diplomovou práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení:

A – výborně.

Vojtěch Míča

V Podlešíně 4.června 2026

